

Fulls de la Revista

Sumari

Cent grams de clar de lluna
JORDI DALMAU

4 poemes
J. M. VILALLONGA

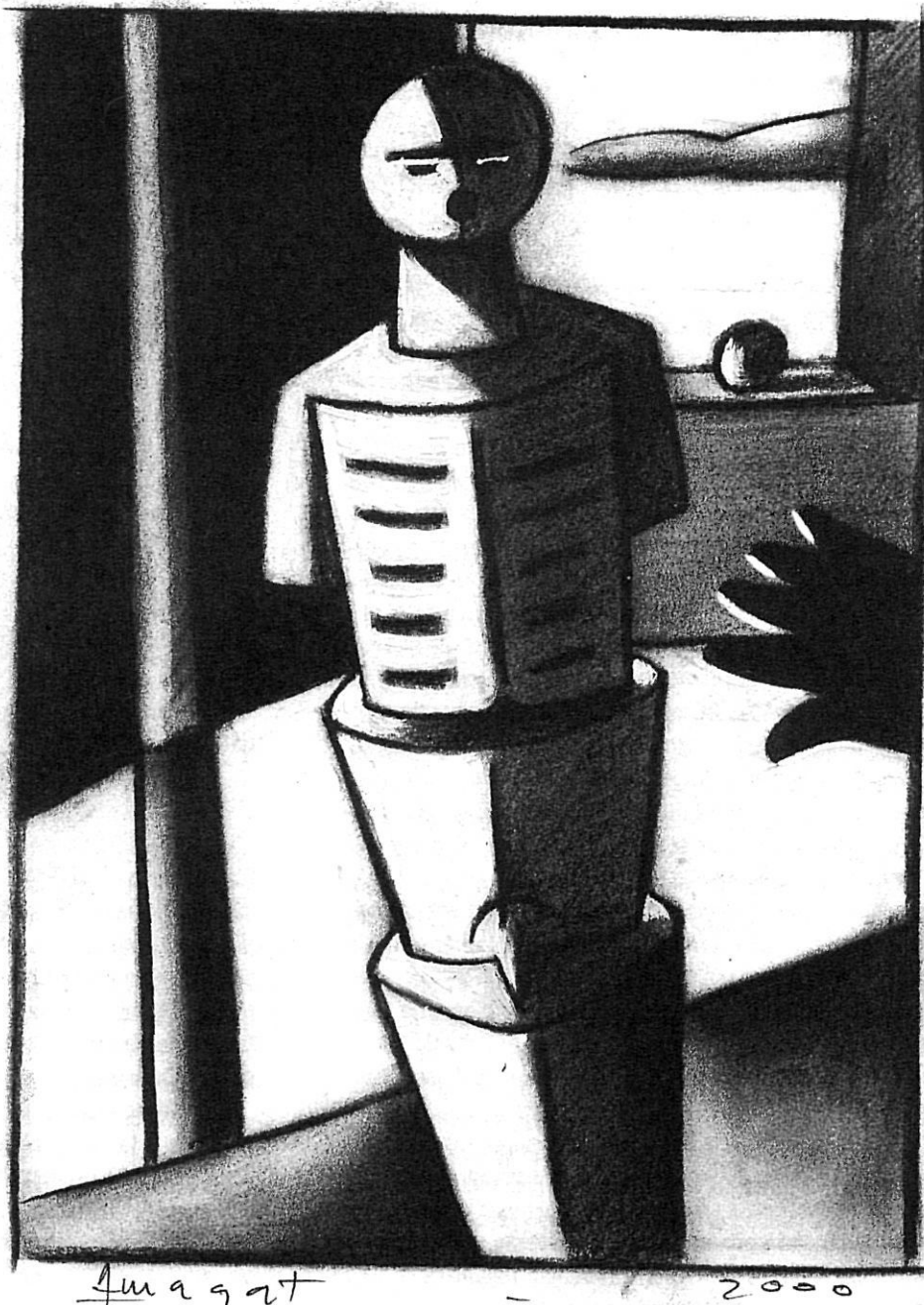
*El ressò de les passes
de la Girona jueva
en forma de novel·les*
JOSEP AGUSTÍ

Marques de Biblioteca
FRANCESC FERRER

Jordi Amagat,

il·lustrador d'aquest Fulls, va néixer a les Planes l'any 1956. Va estudiar al Taller d'Art Isidre Vicens i des de 1992 imparteix classes de plàstica en diferents centres de les comarques gironines i en el seu propi estudi de Girona. Des de 1983 ha realitzat nombroses exposicions individuals en diverses galeries de la mateixa ciutat de Girona, i també de Barcelona i Vic. Ha exposat a Miami (EUA) i a Bolonya (Itàlia). Ha participat en exposicions col·lectives al nostre país i a Salamanca, a Madrid i al Brasil.

Cent grams de clar de lluna

Jordi Dalmau

EL PARE SATÈL·LIT I LA MARE SATÈL·LIT VAREN TENIR UN FILL, allà dalt a l'espai on van donant incomptables voltes. Els dos satèl·lits havien estat posats en òrbita gràcies a l'enginy d'uns traçuts que no procedien —cosa ben rara— ni de les universitats de Massachusetts ni del camp de proves de Cap Kennedy. Senzillament, ells anaven fent els seus estudis i compraven una sèrie de fascicles d'aquests que t'ensenyen de fer moltes coses i on amb els números 1 i 2 ja et regalen, pel mateix preu, una bona sorpresa.

L'admiració més gran va venir amb els plànols per construir-se un satèl·lit.

En Jaume i l'Elia varen seguir fidelment les instruccions i se sortiren amb la seva: dos satèl·lits, volta que voltaràs. El fill dels dos satèl·lits construïts i llançats era molt eixerit. Es deia Esquilet, fill de Skil i Skila. El nostre era un satèl·lit diferent. Dic nostre perquè m'han dit que quan està més satisfet de la vida és quan mira a baix i veu que està passant pel damunt del passeig de Riells, a l'Escala. Ja és d'agrair que tot i que és fill de Skil i de Skila, s'hagi enregistrat el nom amb una grafia clarament de casa nostra. Aquest xicot, perdó, aquest satèl·lit volia tenir arrels. Però no havia pas nascut per tenir-ne. L'Elia i en Jaume, els responsables d'aquella generació de satèl·lits SK, podien connectar amb el seu amic de l'espai mitjançant un giny especial: pitjant un botonet, els senyals metàl·lics de l'Esquilet sortien traduïts a veu humana. Només un dia va ser rogallosa, signe evident que l'Esquilet s'havia refredat, tal vegada per haver-se tret una pila o per haver-se mullat la càpsula. En Jaume i l'Elia tenien ganes de pujar a l'altura de l'Esquilet i contemplar com es poden veure des d'allà les muntanyes de l'alta Garrotxa, per exemple, o la badia de Roses i el delta de l'Ebre. Aquests nois, vull dir aquests somiadors, haurien d'haver nascut amb ales.

El satèl·lit Esquilet a les golfes de l'espai, i en Jaume i l'Elia aquí baix, eren un model de bon enteniment, malgrat la separació física de molts milers de quilòmetres. Qui sap, si els capitosts del món provessin un dia de fer el mateix potser s'entendrien millor que no pas reunint-se i donant-se la mà i després si no es mosseguen és perquè a algun lí cauria la dentadura postissa.

Amb un transistor he pescat converses d'en Jaume i l'Elia amb el «seu» satèl·lit. L'altre dia en Jaume li preguntava quant pesava. L'Esquilet li contestà:

—El meu pes no us el diré pas expressat en el vostre sistema. El meu pes és igual a tres vegades el núvol rosa de la posta de sol al Pedraforca, multiplicat per l'indicador de xafogor a la Selva i dividit per l'aletgeig d'una oreneta a Espinelves.

—Hi has entès alguna cosa, Jaume?

—Jo no. I tu? No ho sé, no podrien anar amb el sistema mètric com nosaltres?

Un altre dia era l'Esquilet el que feia preguntes i obtenia respostes indesxifrables per a ell.

—Ahir, a les quatre de la tarda, us buscava. On éreu?

—Teníem exàmens. Molta feina, saps? Una avaluació és molt important.

—És més important que parlar amb els amics?

—Com t'ho diríem...? És diferent —aclarí en Jaume.

l'Esquilet insistia:

—En els meus circuits impresos no ho tinc, això dels «snemàxe» i «óicaulava».

L'Elia digué una gran veritat:

—Si no ho portes imprès, no ho pots pas entendre, Esquilet, ho has llegit a l'inrevés.

Eren molt amics. Tot d'una sentiren una sèrie de sons amb z, y, j, l, sense cap vocal. En Jaume es va sobresaltar creient que l'Esquilet havia decidit canviar de llengua, però no, només era una petita avaria.

—Escolta, Esquilet —se sincerà l'Elia— nosaltres som d'aquí baix, però tenim un tros de cor disposat a enlairar-nos sempre, i mentre hi hagi un món ignorat ens engresquem, ja ho veus, amb el primer satèl·lit que es posa al nostre abast.

—Sí, sou fantasiosos. I és bo tenir una punta del nostre ésser que assenyali cap al desig i cap a la il·lusió.

En Jaume i l'Elia sempre esperaven esdeveniments. En el número 25 de la sèrie de fascicles se'ls havia avisat que els satèl·lits eren especialment aptes per a l'amistat i per a la sorpresa. Ells mateixos ja s'havien avançat a descobrir-ho. Una tarda, a les quatre, l'Esquilet, amb veu d'alta sensibilitat, acompanyat d'una música galàctica, va començar a recitar:

—«Sé un planeta habitat per un senyor, vermell com un tomàquet. Mai no ha olorat una flor. Mai no ha contemplat un estel. Mai no ha estimat ningú. No ha fet altra cosa que sumes. I repeteix tot el sant dia: "Sóc un home seriós, jo!"».

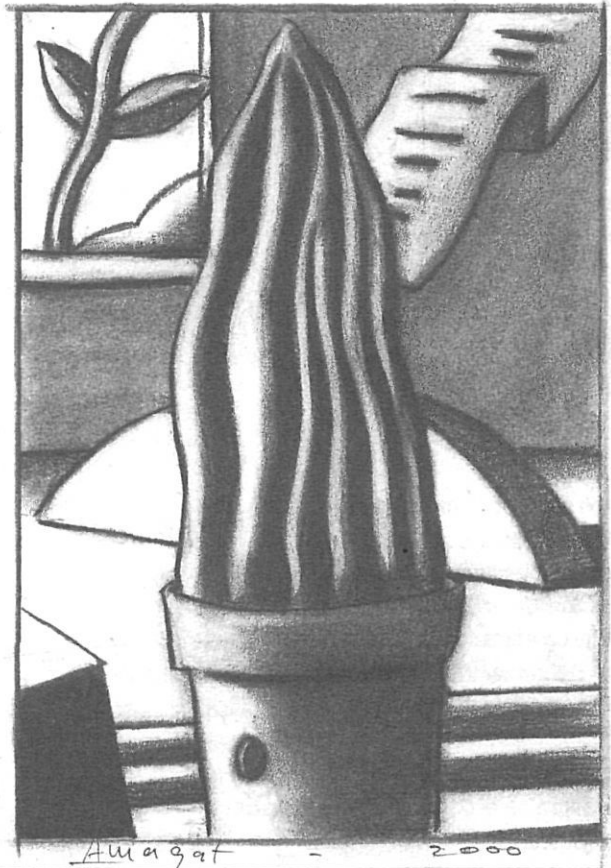
—Elia! —exclamà amb un salt d'alegria en Jaume—. Jo diria que aquest text...

I el satèl·lit Esquilet continuava amb tot el sentiment del seu circuit:

—«El petit príncep estava tot blanc de ràbia. Fa milions d'anys que les flors fabriquen punxes. Fa milions d'anys que els xaix es mengen les flors. No és més seriós tot això que les sumes d'un senyor gras i vermell?»

—Sí! —exclamaren ambdós—. Sí que ho és: *El petit príncep!*

—I com és que tu —va provar d'esbrinar en Jaume—, estimat satèl·lit, tu has llegit l'obra d'Antoine de Saint-Exupéry?

—Llegir, llegir... parlem-ne. Els satèl·lits tenim altres recursos i circuits. Portem a dintre el que anomenem esperit essencial. L'amic Antoine és una de les nostres fonts d'energia.

L'Elia va preguntar marcant molt bé:

—Dius «és» o «era»?

—Segons com t'ho miris. Diuen que va morir, l'Antoine. Però jo no m'ho acabo de creure. Per això estic atent a aquesta zona mediterrània. Diuen que el seu avió va estavellar-se al golf de Lleó.

—Era aviador? —preguntà en Jaume, meravellat.

—Sí. Amb una mà pilotava avions i amb l'altra escrivia llibres.

—Ep! —s'estranyà l'Elia—. I com es pot fer, això?

—Bé, si voleu ser grans en l'esperit us heu d'acostumar al llenguatge figurat. Vull dir que alternava una cosa amb l'altra.

—Així que quan escrigué allò de l'avió amb una pana en el desert del Sàhara, potser era ell mateix? —preguntà l'Elia.

—Sí. En altres llibres escrivia peripècies autèntiques ocor-

regudes als Andes, i a Europa, i com es feien amics els aviadors de la seva colla.

—Per què va caure, el seu avió?

—Coses d'aquella guerra. En una batalla aèria desaparegué el nostre amic, Antoine de Saint-Exupéry, en un indret de la mar Mediterrània.

—I l'indret es veu? —va fer, entristida, l'Elia.

—Amics, contesto amb paraules de l'amic: «Allò que és important no es veu. El meu estel es trobarà just al damunt de l'indret».

—Maleïda guerra! —exclamà en Jaume, mirant cap al mar i cap al cel. L'Elia, mirant a terra i al fang, manifestà el seu estat:

—Hi ha persones que no haurien de morir mai. Escolteu: i si no hagués mort, l'Antoine? —I com aquell que demana una almoïna, l'Elia deïa en veu baixa:

—Torna, Antoine, torna!

En Jaume hi afegí:

—I si fos viu i habités un petit planeta dels seus contes?

Però s'anava fent tard.

El satèl·lit *Esquilet* continuava voltant, ara sobre Austràlia, després sobre la Xina. Més tard passava sobre Punta Montgó, el passeig de Riells, l'Escala, la Mediterrània que sap tots els misteris de la nostra civilització, com ara aquest prodigi de parlar-se i fer-se amics un noi, una noia i un satèl·lit artificial que en la seva missió —aneu a saber quina és— s'ha entretingut, ha ben fallat i ara porta un retard d'unes cinquanta voltes al planeta Terra.

—He de perdre pes per recuperar les voltes perdudes —digué el satèl·lit als seus amics—. No és gran cosa, el pes que em toca perdre. Només un gram, per dir-ho amb el vostre llenguatge.

—Només un gram?

—Sí, un. I us el regalo. Pot fer-vos falta si un dia disposeu només de noranta-nou grams de clar de lluna. Són cent els que tothom necessita per tirar endavant projectes, il·lusions, realitats, somnis i pensaments; tot.

Es feia tard. Enlaire hi havia un clar de lluna penetrant que es ficava esperit endintre i pesava molt més de cent grams. Si l'Antoine no torna, acceptem amb molt de goig una penyora de la seva presència o absència, qui sap.

Però tot això no ho expliqueu mai a segons quina mena de persones. No ho entendrien pas. Perquè hi ha molta gent que només compta amb noranta-nou grams de clar de lluna i encara ens preguntarien a quin supermercat poden anar a comprar el gram que els falta.